

L E G E

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 4 din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 53–55, art. 302), cu modificările ulterioare, alineatul (1) se completează cu punctul 4¹) cu următorul cuprins:

„4¹) reclamantii – în acțiunile de solicitare a ordonanței de protecție;”.

Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 77 alineatul (1) litera g), după cuvintele „prin intermediul” se introduc cuvintele „sau în prezența”.

2. Articolul 133¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 133¹. Membru de familie

Prin membru de familie se înțelege:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj).”

3. La articolul 145, alineatul (2) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) asupra unui membru de familie;”.

4. Articolul 201¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 201¹: Violența în familie

(1) Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:

a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;

b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei;

c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății,

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Faptele prevăzute la alin. (1):

a) săvârșite asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei;

b) săvârșite în legătură cu solicitarea sau aplicarea măsurilor de protecție;

c) care au provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de la 1 la 6 ani.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) și (2) care:

a) au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) au determinat la sinucidere sau la tentativă de sinucidere

se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 12 ani.

(4) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul victimei

se pedepsesc cu închisoare de la 12 la 15 ani.”

5. Codul se completează cu articolul 320¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 320¹. Neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violenței în familie

Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani.”

Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 69, alineatul (1) se completează cu punctul 13) cu următorul cuprins:

„13) este necesară asigurarea apărării bănuțitului, învinuitului, inculpatului în procesul de audiere a minorului, în condițiile prevăzute la art. 110¹.”

2. La articolul 71 alineatul (2), textul „art. 69 alin. (1) pct. 2)–12)” se substituie cu textul „art. 69 alin. (1) pct. 2)–13)”.

3. La articolul 118 alineatul (2), după cuvintele „membrii majori ai familiei sale.” se introduce textul: „În caz de infracțiune de violență în familie, cercetarea la fața locului a domiciliului poate fi efectuată cu acordul victimei, iar dacă victima este o persoană minoră, cu acordul membrului major al familiei, altul decât făptuitorul.”

4. Articolul 215¹:

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Dacă, în cadrul procesului penal, se constată că victima violenței în familie se află în pericol de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale, inclusiv de distrugere a bunurilor sale, organul de urmărire penală sau procurorul este obligat să intervină neîntârziat pentru a asigura obținerea măsurilor de protecție.

(2) Demersul de obținere a măsurilor de protecție poate fi înaintat de către organul de urmărire penală sau de către procuror și în baza cererii părții vătămate.”

la alineatul (3):

în partea introductivă, după cuvintele „poate oferi protecție victimei” se introduc cuvintele „și copiilor ei”;

litera b) se completează în final cu cuvintele „, , excluzând și orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;”

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;”

la litera g), cuvintele „de a participa la” se substituie cu cuvintele „de a finaliza”;

alineatul (4) se completează în final cu textul „sau dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea făptuitorului”;

la alineatul (5), cuvintele „și organului de asistență socială” se exclud.

5. La articolul 276, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) La împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate la alin. (1), urmărirea penală încetează. Împăcarea este personală și produce efect doar dacă intervine pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești.”

Art. IV. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130–134, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 77 litera c), textul „art. 304 și 316” se substituie cu textul „art. 304, 316 și 318³”.

2. La articolul 318¹, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vîrstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de către

procuror. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei incapabile poate fi depusă de autoritatea tutelară locală sau de procuror și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.”

3. Articolul 318³:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) La examinarea cererii victimei violenței în familie privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea neîntârziată a unui avocat pentru apărarea intereselor victimei. Asistența juridică se acordă victimei gratuit.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a agresorului. Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.”

4. Articolul 318⁴:

alineatul (2):

litera b) se completează în final cu cuvintele „, , excluzând și orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia”;

literele c), d) și f) vor avea următorul cuprins:

„c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;”

„f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru dispariția ei;”

la alineatul (4), cuvintele „și organului de asistență socială” se exclud.

5. La articolul 318⁵, alineatul (1) se completează în final cu textul „sau dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului”.

Art. V. – Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32–35, art. 116), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 14, alineatul (2) se completează cu litera p¹⁾ cu următorul cuprins:

„p¹⁾ aprobă, conform necesităților comunității, programe de dezvoltare a serviciilor sociale;”.

2. La articolul 29, alineatul (1) se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins:

„i¹⁾ organizează, în limita resurselor disponibile, studii privind tipurile de servicii sociale necesare comunității, elaborează și propune spre aprobare consiliului local, conform necesităților stabilite, programe de dezvoltare a serviciilor sociale;”.

3. La articolul 43, alineatul (1) se completează cu litera j¹⁾ cu următorul cuprins:

„j¹⁾ aprobă programe de dezvoltare a serviciilor sociale, conform necesităților raionului, și identifică sursele financiare necesare;”.

4. La articolul 53, alineatul (1) se completează cu literele k¹⁾ și k²⁾ cu următorul cuprins:

„k¹⁾ organizează examinarea necesităților raionului în privința tipurilor de servicii sociale, propune spre aprobare consiliului raional, conform necesităților stabilite, programul de dezvoltare a serviciilor sociale;

k²⁾ elaborează, conform necesităților stabilite, proiectele programelor de dezvoltare a serviciilor sociale;”.

Art. VI. – Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 55–56, art. 178), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În preambul, textul „Pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației referitor la familie, egalității de șanse între femei și bărbați în realizarea dreptului lor uman la viață fără violență,” se substituie cu textul: „Pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației cu privire la familie, recunoscând faptul că realizarea egalității de gen între femei și bărbați constituie elementul-cheie în prevenirea violenței asupra femeilor, faptul că violența în familie afectează femeile în mod disproporționat, dar și faptul că și copiii și bărbații pot fi de asemenea victime ale violenței,”.

2. La articolul 2:

noțiunile „violență în familie” și „prejudiciu moral” vor avea următorul cuprins:

„*violență în familie* – acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral;”

„*prejudiciu moral* – cauzare a suferințelor fizice și/sau psihice, care conduce la umilire, frică, înjosire, incapacitate de apărare împotriva violenței, la sentimente de frustrare și la alte consecințe cu caracter similar;”

noțiunea „agresor” se completează cu textul: „. În cazul plîngerilor din partea mai multor membri de familie, cu învinuiri reciproce de comitere a actelor de violență, agresorul va fi identificat luîndu-se în considerare următoarele circumstanțe: care dintre subiecții implicați a acționat în apărarea sa ori a altei persoane; probabilitatea survenirii unor situații critice pentru fiecare persoană; modul de acționare în cadrul scenei de violență și gravitatea leziunilor provocate de fiecare persoană; plîngerile anterioare de violență în familie, alte împrejurări care indică la inițiatorul actelor de violență.”

articolul se completează cu următoarele noțiuni:

„*situație de criză/situație critică* – totalitate a circumstanțelor ce prezintă pericol iminent pentru viața și/sau integritatea fizică și/sau psihică a persoanei, necesitînd intervenție în regim de urgență cu măsuri de protecție;

ordin de restricție de urgență – măsură provizorie de protecție a victimei violenței în familie, aplicată de poliție, prin care are loc înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei și stabilirea unor interdicții prevăzute de lege, în

vederea prevenirii repetării/comiterii acțiunilor violente, asigurînd astfel victimei și altor membri ai familiei siguranță în locuința lor.”

3. Articolul 3 va avea următorul cuprins:

„Articolul 3. Subiecți ai violenței în familie

(1) Subiecți ai violenței în familie sînt agresorul și victima membri ai aceleiași familii.

(2) Membri de familie, în sensul prezentei legi, sînt:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj).”

4. La articolul 5, litera b) se completează în final cu cuvintele „și nediscriminarea”.

5. Articolul 7:

alineatul (1):

la litera a), cuvintele „autoritățile administrației publice centrale de specialitate” se substituie cu cuvintele „organele centrale de specialitate ale statului”;

la litera b), cuvintele „autoritățile administrației publice locale de specialitate” se substituie cu cuvintele „autoritățile de specialitate ale administrației publice locale de nivelul al doilea și structurile desconcentrate”, iar cuvintele „organele afacerilor interne” – cu cuvintele „subdiviziunile teritoriale ale poliției”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) administrația publică locală de nivelul întâi;”;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) centrele/serviciile de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și centrele/serviciile de asistență și consiliere pentru agresorii familiali;”

la alineatul (2), cuvintele „Autoritatea publică centrală abilitată” se substituie cu cuvintele „Organul central de specialitate abilitat”.

6. Articolul 8:

alineatul (1):

în partea introductivă, cuvintele „Autoritățile administrației publice centrale” se substituie cu cuvintele „Organele centrale de specialitate ale statului”;

la litera a), după cuvintele „de prevenire” se introduc cuvintele „și combatere”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) asigură accesul la informare a persoanelor privind mecanismul, măsurile de prevenire și combatere a actelor de violență în familie și contribuie la actualizarea paginii web oficiale privind violența în familie prin transferarea informațiilor cu caracter general privind activitățile desfășurate și proiectele implementate, precum și a datelor statistice colectate;”

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) colectează sistematic date statistice pe domeniu dezagregate pe sexe, oferă suport în realizarea cercetărilor privind fenomenul de violență în familie;”

litera e) se completează în final cu cuvintele „ , asigură pregătirea și perfecționarea lor continuă”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în calitatea sa de organ central de specialitate al statului, abilitat cu funcții de elaborare și de promovare a politicilor de prevenire și de combatere a violenței în familie, precum și de asistență socială a victimelor și a agresorilor, va asigura:

a) crearea și menținerea paginii web oficiale privind prevenirea și combaterea violenței în familie în scop de oferire a accesului populației la informația despre mecanismul de soluționare a actelor de violență în familie, infrastructura serviciilor sociale pentru victimele violenței în familie și pentru agresori, precum și la rezultatele studiilor, cercetărilor din domeniu;

b) instituirea și menținerea serviciului de asistență telefonică gratuită care oferă consilierea apelanților, în regim de 24 din 24 de ore, 7 zile din săptămână,

privind prevenirea violenței în familie și privind serviciile disponibile pentru subiecții violenței în familie. Serviciul este anonim și confidențial;

c) organizarea, în comun cu partenerii de dezvoltare, a studiilor și campaniilor de informare pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

d) elaborarea unui raport anual cu privire la violența în familie și violența față de femei cu participarea tuturor autorităților și instituțiilor abilitate cu funcția de prevenire și combatere a violenței în familie. Raportul anual urmează a fi prezentat Guvernului pînă la data de 31 martie și făcut public.”

la alineatul (2):

litera a) se abrogă;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) instituie și asigură, în limita resurselor financiare alocate și/sau disponibile, finanțarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și centrelor/serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiali;”

alineatul se completează cu litera c)¹ cu următorul cuprins:

„c)¹ contribuie la incluziunea socială a victimelor violenței în familie prin crearea oportunităților de reprofilare și/sau de angajare în câmpul muncii, asigură accesul lor la locuință socială;”

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) includ în programele de dezvoltare locală problematica prevenirii și combaterii violenței în familie; planifică organizarea studiilor și campaniilor de informare în vederea combaterii violenței în familie, pentru susținerea serviciilor sociale și a altor măsuri de asistență a victimelor violenței în familie, colaborează la implementarea sistemului de evidență a cazurilor de violență în familie;”

la litera e), după cuvîntul „patronate” se introduc cuvintele „, cu organizații de cult religioase”;

litera f) se abrogă;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Autoritatea tutelară locală:

a) asigură evaluarea inițială și realizarea măsurilor urgente de protecție a copiilor în cazurile de violență în familie în care se constată pericol iminent pentru viața și sănătatea copilului;

b) asigură, la nivel local, mecanisme confidențiale de raportare a cazurilor de violență în familie;

c) colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale în scop de asigurare a protecției copiilor victime ale violenței în familie.”

alineatul (3):

la litera a), cuvintele „organele afacerilor interne” se substituie cu cuvintele „organele de poliție”;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) în vederea lichidării consecințelor actelor de violență în familie, redirecționează cazul către specialiștii din centrele/serviciile de asistență și protecție;”

la litera h), textul „centre/servicii de rehabilitare a victimelor și a agresorilor, asigură acestor centre/servicii suport metodologic și informațional” se substituie cu textul „centre/servicii de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și de centre/servicii de asistență și consiliere a agresorilor familiari, asigurând sprijinul metodologic și informațional al acestora”;

alineatul (5) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) soluționează, în limitele competenței, cererea victimei de examinare medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau a sănătății;”

alineatul (6):

în partea introductivă, cuvintele „Organele afacerilor interne” se substituie cu cuvintele „Organele de poliție”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) dispune eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului dacă, din circumstanțele stabilite la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, există o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă un pericol iminent de repetare/comitere a acțiunilor violente;”

la litera g), cuvintele „asigură executarea” se substituie cu cuvintele „asigură supravegherea executării”;

litera j) se abrogă;

litera k) va avea următorul cuprins:

„k) menține ordinea și securitatea publică în preajma centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor, în condițiile legii;”

articolul se completează cu alineatele (7)–(9) cu următorul cuprins:

„(7) Autoritățile menționate la art. 7 alin. (4) și alin. (5):

a) identifică potențiale familii afectate de violență și asigură evidența cazurilor de violență în familie din localitate;

b) identifică situațiile de criză și referă victimele violenței în familie spre serviciile de specialitate;

c) asigură schimbul de informații cu alte persoane implicate în examinarea cazului;

d) informează asistentul social despre cazul constatat și măsurile luate, iar despre cazurile de violență asupra copiilor informează și autoritatea tutelară locală;

e) oferă organelor poliției suportul necesar în procesul de urmărire penală a cazurilor de violență în familie;

f) acordă victimelor și agresorilor servicii de informare privind drepturile și responsabilitățile acestora, organele abilitate cu competențe în domeniu, infrastructura serviciilor sociale;

g) oferă, la solicitare, rezultatele constatărilor pe marginea cazurilor de violență în familie organelor de drept, victimei, agresorului sau reprezentanților acestora;

h) îndeplinesc alte acțiuni, conform competenței, în vederea prevenirii și combaterii actelor de violență, asigurării protecției eficiente a victimelor violenței în familie, resocializării agresorilor.

(8) În vederea asigurării unei abordări sistemice a protecției și asistenței subiecților violenței în familie, desfășurării activităților comune de prevenire și combatere a violenței în familie, inclusiv a activităților menționate la alin. (7), specialiștii abilitați se desemnează, prin ordinul conducătorului, în echipa multidisciplinară teritorială.

(9) Membrul echipei multidisciplinare teritoriale:

a) este responsabil de rezultatele lucrului efectuat;

- b) asigură confidențialitatea informației privind identitatea și viața privată a victimei;
- c) colaborează eficient cu alți membri ai echipei;
- d) participă la ședințele echipei;
- e) îndeplinește sarcinile în termenele prevăzute de legislație.”

7. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„Articolul 9. Competența organului de probațiune

(1) Subiecții probațiunii sancționați contravențional sau condamnați pentru acțiuni de violență în familie pot fi obligați de către instanța de judecată să participe la programe probaționale.

(2) Activitatea de probațiune este îndeplinită de organele de probațiune în condițiile legii.”

8. Articolul 10 va avea următorul cuprins:

„Articolul 10. Centre/servicii de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și centre/servicii de asistență și consiliere pentru agresorii familiali

(1) Tipologia centrelor/serviciilor:

- a) pentru victimele violenței în familie și pentru copiii lor: serviciul de asistență telefonică gratuită; adăposturi (plasament); centre/servicii de consiliere de zi și altele;
- b) pentru agresori: centre/servicii de asistență și consiliere pentru agresorii familiali.

(2) Centrele/serviciile de asistență și protecție pentru victimele violenței în familie și pentru copiii lor oferă servicii specializate de sprijin precum: adăpost (plasament), asistență juridică, psihologică, socială, medicală de urgență și alte tipuri de asistență.

(3) Centrele/serviciile de asistență și consiliere pentru agresorii familiali oferă servicii specializate de informare, consiliere individuală/de grup a cuplului, consiliere juridică, referire și facilitarea accesului agresorului la serviciile medicale, de angajare în câmpul muncii și de profesionalizare.

(4) Organizarea și funcționarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor, precum și a centrelor/serviciilor

de asistență și consiliere a agresorilor familiari, se desfășoară în conformitate cu regulamentele-cadru și cu standardele minime de calitate aprobate de Guvern.

(5) Centrele/serviciile pot fi create:

- a) de Guvern, la propunerea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
- b) de autoritățile administrației publice locale;
- c) de organizațiile internaționale și de organizațiile necomerciale, cu informarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
- d) de autoritățile administrației publice și de organizațiile necomerciale, în baza unui acord de activitate în comun.

(6) În cazul existenței unor resurse limitate, prioritate va avea alocarea fondurilor pentru susținerea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor.”

9. Articolul 11:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Victima violenței în familie are dreptul să ceară agresorului repararea, în condițiile legii, a prejudiciului material și moral cauzat prin actele de violență, iar statului – repararea prejudiciului material și moral ca urmare a neasigurării asistenței și protecției adecvate.”

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Victima violenței în familie căreia i s-a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății beneficiază de o compensație financiară din partea statului pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, în condițiile stabilite de legislație.”

alineatul (6) se completează în final cu textul: „Examinarea corporală a victimei și perfectarea actelor de constatare medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau a sănătății se efectuează gratuit în cazurile prevăzute de lege.”

10. Articolul 12 va avea următorul cuprins:

„Articolul 12. Sesizarea cazurilor de violență în familie

(1) Victima are dreptul să sesizeze orice caz de violență în familie și să solicite protecție.

(2) Reprezentanților autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie li se interzice să întreprindă acțiuni menite să descurajeze victima în denunțarea actelor de violență la care este supusă.

(3) Orice persoană care este martoră la acte de violență în familie sau care are bănuieli rezonabile că au fost comise asemenea acte ori că sînt posibile acte de violență are dreptul să comunice acest lucru autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie.

(4) Profesioniștii cărora, prin lege, le sînt impuse reguli de confidențialitate sînt obligați să raporteze autorităților competente orice bănuieli rezonabile despre comiterea actului de violență asupra copiilor. Raportarea actelor de violență în privința persoanelor adulte se face cu acordul victimei. Acordul victimei nu este necesar în cazurile de vătămare medie sau gravă a integrității corporale sau a sănătății, în cazurile de folosire a armei, în cazurile în care victimele sînt deosebit de vulnerabile pe motiv de dizabilitate sau capacități intelectuale reduse.

(5) Poliția este obligată să răspundă imediat la comunicările despre cazurile de violență în familie și să nu subestimeze importanța acțiunilor de contracarare a oricăror forme de violență în familie.”

11. Legea se completează cu articolul 12¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 12¹. Eliberarea ordinului de restricție de urgență

(1) În caz de stabilire la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, a circumstanțelor din care rezultă o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență în familie și/sau persistă un pericol iminent de repetare sau comitere a acțiunilor violente, organul de poliție este obligat să dispună imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului pentru înlăturarea situației de criză și, concomitent, întreprinde acțiunile necesare de constatare a comiterii infracțiunii de violență în familie.

(2) Ordinul de restricție de urgență se eliberează pentru o perioadă de pînă la 10 zile și se pune îndată în aplicare, agresorul și victima (în cazul copiilor – reprezentantul legal al victimei) fiind informați despre restricțiile aplicate, drepturile și obligațiile care le revin și despre răspunderea pentru neexecutarea cerințelor ordinului de restricție.

(3) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordinul de restricție de urgență se exercită de către angajații postului sau ai sectorului de poliție din localitate în modul prevăzut de lege.

(4) Agresorul are dreptul să conteste ordinul de restricție de urgență în instanța de judecată în condițiile contenciosului administrativ. Depunerea cererii nu suspendă acțiunea ordinului de restricție.

(5) Victima are dreptul, în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, să solicite, în condițiile legii, eliberarea ordonanței de protecție. Acțiunea ordinului de restricție de urgență, în acest caz, se prelungește de drept și încetează odată cu punerea în aplicare a măsurilor de protecție stabilite de judecată.”

12. Articolul 13:

la alineatul (1), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) la organele de poliție;”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vîrstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă, în interesele victimei, de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de procuror. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei incapabile poate fi depusă de autoritatea tutelară locală sau de procuror și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Pentru depunerea în instanța de judecată a cererii de eliberare a ordonanței de protecție nu se plătește taxă de stat.”

13. Articolul 14:

la alineatul (1), cuvintele „în organul afacerilor interne” se substituie cu cuvintele „în organul de poliție”;

la alineatul (2), cuvintele „Cererea depusă” se substituie cu cuvintele „Cererea sau demersul pentru eliberarea ordonanței de protecție depuse”.

14. Articolul 15:

alineatul (1):

în partea introductivă, după cuvintele „asistență victimei” se introduc cuvintele „și copiilor ei”;

litera b) se completează în final cu cuvintele „, , excluzând și orice contact vizual cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea”;

literele c) și d) vor avea următorul cuprins:

„c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;”

litera f) se abrogă;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Ordonanța de protecție se comunică imediat subdiviziunii teritoriale ale poliției din raza unității administrativ-teritoriale în care își are domiciliul agresorul, care asigură informarea neîntârziată a agresorului despre măsurile aplicate. În cazul eliberării ordonanței de protecție în privința copilului, este informată și autoritatea tutelară teritorială.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazurile în care ordonanța de protecție a fost eliberată în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, interdicțiile stabilite prin ordinul de restricție încetează odată cu aplicarea măsurilor de protecție dispuse prin ordonanța de protecție.”

la alineatul (3), cuvintele „pot fi retrase odată cu dispariția pericolului care a condiționat luarea acestor măsuri” se substituie cu cuvintele „pot fi revocate în condițiile prezentei legi”;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Pe perioada acțiunii ordonanței de protecție, exercitarea drepturilor părintești rămîne pe seama părintelui-victimă. La solicitarea părintelui-agresor, vizitarea copilului poate avea loc în temeiul unui program aprobat de către autoritatea tutelară teritorială.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordonanța de protecție ține de competența organului de poliție în modul prevăzut de lege.”

alineatul (6) se abrogă.

15. Legea se completează cu articolele 15¹ și 15² cu următorul cuprins:

„Articolul 15¹. Revocarea măsurilor de protecție

(1) La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca înainte de termen măsurile de protecție stabilite.

(2) Revocarea poate fi dispusă dacă sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) agresorul a respectat interdicțiile și obligațiile stabilite;
- b) agresorul a urmat/urmează consilierea ori tratamentul care i-au fost stabilite.

(3) Instanța de judecată va examina dacă voința victimei este liber exprimată, asigurîndu-se că aceasta a avut acces real la asistență și protecție.

(4) Cererea de revocare se soluționează cu citarea părților și a reprezentantului poliției care a exercitat supravegherea executării ordonanței de protecție a cărei revocare se solicită.

Articolul 15². Supravegherea executării ordinului de restricție de urgență și a ordonanței de protecție

(1) Supravegherea executării măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, impuse prin ordinul de restricție de urgență și prin ordonanța de protecție, este de competența poliției.

(2) Poliția informează și explică agresorului măsurile de protecție a victimei stabilite.

(3) În cazul în care agresorul trebuie să părăsească locuința familiei, poliția trebuie să-i ceară să predea imediat toate cheile de la locuință, care sînt ulterior transmise victimei sau sînt preluate spre păstrare provizorie la organul de poliție. Părăsind locuința, agresorul poate lua, sub supravegherea poliției, numai articole de uz personal strict necesare (haine, documente, obiecte de igienă).

(4) Dacă agresorul refuză să părăsească benevol locuința, organul de poliție are dreptul să întreprindă măsurile care se impun, în condițiile legii, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale.

(5) În perioada de acțiune a măsurilor de protecție a victimei, organul de poliție va asigura efectuarea vizitelor inopinate la locuința victimei, precum și intervenția imediată la orice comunicare despre nerespectarea sau tentativa de încălcare a măsurilor de protecție de către agresor.

(6) Refuzul sau eschivarea agresorului de la executarea cerințelor ordinului de restricție de urgență/ordonanței de protecție atrage răspundere conform legii.”

16. La articolul 16, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Finanțarea centrelor/serviciilor de asistență și protecție a victimelor violenței în familie și a copiilor lor și a centrelor/serviciilor de asistență și consiliere pentru agresorii familiari se efectuează din alocațiile prevăzute la bugetul de stat, din donații, granturi, din alte surse, conform legislației în vigoare. În cazul unor resurse limitate, prioritate va avea alocarea fondurilor pentru susținerea centrelor/servicii de asistență și protecție a victimelor violenței în familie.”

17. La articolul 17:

alineatul (1) se abrogă;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În caz de comitere a actelor de violență în familie care întrunesc elementele constitutive de infracțiune, survine răspunderea în condițiile legii, indiferent de stabilirea măsurilor de protecție.”

Art. VII. – Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157–160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 7, litera e¹) se completează în final cu cuvintele „, precum și victimelor violenței în familie”.

2. Articolul 19:

la alineatul (1) litera c), textul „art. 69 alin. (1) pct. 2)–12)” se substituie cu textul „art. 69 alin. (1) pct. 2)–13)”;

alineatul (1¹) se completează în final cu cuvintele „și victimele violenței în familie”.

2. La articolul 26 alineatul (3¹), cuvintele „reprezentantul legal al acestuia poate” se substituie cu cuvintele „reprezentantul legal al acesteia și victima violenței în familie pot”.

Art. VIII. – La articolul 2⁹ din Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 13–19, art. 29), cu modificările ulterioare, alineatul (2) se completează în final cu cuvintele „sau contravenției”.

Art. IX. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3–6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 16:

la alineatul (4), cuvintele „, cu excepția militarilor în termen,” se exclud.

alineatul (5) se abrogă.

2. Articolul 37:

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani.”

articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Militarii în termen și militarii cu termen redus sancționați cu muncă neremunerată în folosul comunității execută această sancțiune contravențională în unitatea militară.”

3. Articolul 41 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) La stabilirea sancțiunii muncii neremunerate în folosul comunității sau arestului contravențional pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 78–78², art. 85, art. 91 alin. (1), art. 199 alin. (1), art. 233 alin. (1) și alin. (2¹), art. 355, art. 361 alin. (5), instanța de judecată poate obliga contravenientul să participe la programe probaționale în modul prevăzut de lege”.

4. Articolul 78 va avea următorul cuprins:

„Articolul 78. Vătămarea integrității corporale

(1) Maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale

se sancționează cu amendă de la 25 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 5 la 10 zile.

(2) Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale care a provocat o dereglare de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă, a capacității de muncă

se sancționează cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile.”

5. Codul se completează cu articolele 78¹ și 78² cu următorul cuprins:

„Articolul 78¹. Violența în familie

Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale

se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.

Articolul 78². Acte de persecuție

Persecutarea în mod repetat a unei persoane căreia i s-a cauzat o stare de anxietate, frică pentru siguranța proprie ori a rudelor apropiate, fiind constrânsă să-și modifice conduita de viață, savârșită prin:

a) urmărirea persoanei;

b) contactarea sau încercarea de a contacta prin orice mijloc sau prin intermediul altei persoane,

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile.”

6. Codul se completează cu articolul 318¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 318¹. Neexecutarea ordinului de restricție de urgență

Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea cerințelor ordinului de restricție de urgență

se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale sau cu arest contravențional de la 3 la 10 zile.”

7. La articolul 395 alineatul (1) punctul 1) litera b), cifrele „316–318” se substituie cu cifrele „316–318¹”.

8. Articolul 400:

la alineatul (1), textul „art. 78” se substituie cu textul „art. 78–78²”;

la alineatul (4), după cifrele „317” se introduc cifrele „, 318¹”;

la alineatul (6), după cifrele „317” se introduc cifrele „, 318¹”.

Art. X. – Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179–181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 31:

la alineatul (1), textul „cazului prevăzut la art. 42¹” se substituie cu textul „cazurilor prevăzute la art. 42¹ și art. 42²”;

alineatul (2) se completează cu litera e²) cu următorul cuprins:

„e²) pentru protecția victimei violenței în familie;”.

2. La articolul 39, alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) este victimă a violenței în familie.”

3. Legea se completează cu articolul 42² cu următorul cuprins:

„Articolul 42². Prelungirea dreptului de ședere provizorie pentru victimele violenței în familie

(1) Dreptul de ședere provizorie poate fi prelungit străinului care este sau care a fost victimă a violenței în familie dacă:

- a) străinul nu prezintă pericol pentru securitatea națională și/sau pentru ordinea publică;
- b) străinul confirmă statutul de victimă a violenței în familie;
- c) șederea pe teritoriul țării a străinului este necesară pentru buna desfășurare a procesului în instanța de judecată sau în fața altei autorități abilitate;
- d) există temeri justificate că viața sau integritatea corporală a străinului este pusă în pericol ori că el va fi supus la torturi, tratamente inumane sau degradante în caz de reîntoarcere în țara de origine.

(2) Prin derogare de la art. 32 alin. (2) și art. 33 lit. d), la cererea de prelungire a dreptului de ședere provizorie pentru victimele violenței în familie, străinul va anexa:

- a) ordonanța organului de urmărire penală de recunoaștere a sa în calitate de parte vătămată sau ordonanța de protecție a victimei violenței în familie eliberată pe numele său;
- b) documentul de trecere a frontierei de stat sau orice alt document care confirmă identitatea sa;
- c) confirmarea privind adresa de domiciliu sau de reședință în Republica Moldova.

(3) Dreptul de ședere provizorie pentru victimele violenței în familie poate fi acordat, la solicitarea victimei, pentru o perioadă de 6 luni, cu posibilitatea prelungirii pe noi perioade de până la 6 luni, în condițiile alin. (1). La expirarea dreptului de ședere provizorie, în privința victimelor violenței în familie se aplică dispozițiile generale privind regimul străinilor în Republica Moldova.

(4) Dreptul de ședere provizorie pentru victimele violenței în familie poate fi revocat în următoarele situații:

- a) victima a încetat să coopereze în cadrul procesului penal;
- b) a intervenit una dintre situațiile specificate la art. 275 din Codul de procedură penală.

(5) Dreptul de ședere provizorie pentru victimele violenței în familie și permisul de ședere aferent se eliberează gratuit.”

Art. XI. – Legea nr. 130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 222–227, art. 721), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 7, alineatul (2) se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) în privința cărora au fost aplicate ordinul de restricție de urgență sau ordonanța de protecție.”

2. La articolul 18 alineatul (2) litera a), textul „art. 7 alin. (2) lit. a) sau b)” se substituie cu textul „art. 7 alin. (2) lit. a), b) și/sau h)”.

Art. XII. – Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42–47, art. 145), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 21 litera n), cuvintele „ordonanței de protecție” se substituie cu cuvintele „măsurilor de protecție, aplicate”.

2. La articolul 25, alineatul (5) se completează cu punctul 13¹⁾ cu următorul cuprins:

„13¹⁾ să elibereze, în cazul violenței în familie, ordinul de restricție de urgență în privința agresorului în condițiile legii;”.

Art. XIII. – (1) Prevederile cu privire la instituirea ordinului de restricție de urgență intră în vigoare la expirarea a 6 luni din data publicării prezentei legi.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ANDRIAN CANDU

Chișinău, 28 iulie 2016.

Nr. 196.